

Brüssel, 7.8.2020
COM(2020) 361 final

2020/0166 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel TIR-märkmike alusel toimuva rahvusvahelise kaubaveo tollikonventsiooni halduskomitees seoses konventsiooni muutmise ettepanekuga

SELETUSKIRI

1. KAVANDATAV REGULEERIMISESE

Käesolev ettepanek käsitleb otsust, millega määratakse kindlaks liidu nimel TIR-märkmike alusel toimuva rahvusvahelise kaubaveo tollikonventsiooni (edaspidi „TIR-konventsioon“)¹ halduskomitees võetav seisukoht seoses mitmete TIR-konventsiooni muudatuste kavandatava vastuvõtmisega.

2. ETTEPANEKU TAUST

2.1. Tollikonventsioon TIR-märkmike alusel toimuva rahvusvahelise kaubaveo kohta

14. novembril 1975 vastu võetud tollikonventsiooniga TIR-märkmike alusel toimuva rahvusvahelise kaubaveo kohta (edaspidi „TIR-konventsioon“) püütakse hõlbustada kaupade rahvusvahelist vedu lähtetolliasutusest sihttolliasutusse, läbi nii paljude riike, kui vaja. Leping jõustus 1978. aastal. Alates 2019. aasta novembrist on konventsioonil 76 osalist, nende hulgas 75 riiki ja Euroopa Liit. Euroopa Liit on TIR-konventsiooni² osaline alates 20. juunist 1983 ja kõik liikmesriigid on samuti TIR-konventsiooni osalised.

2.2. Halduskomitee

Halduskomitee tegutseb TIR-märkmike alusel toimuva rahvusvahelise kaubaveo tollikonventsiooni raames. Halduskomitee ülesanne on kaaluda ja võtta vastu TIR-konventsiooni muudatusi. Ettepanekud pannakse hääletusele ning igal osalisriigil, kes on halduskomitee istungil esindatud, on üks hääli. Liidul on ainupädevus TIR-konventsiooniga reguleeritud tollivaldkonnas. Liidul kui tolli- ja majandusliidul ei ole siiski konventsiooni artikli 52 lõike 3 kohaselt täiendavat hääleõigust lisaks oma liikmesriikide hääleõigustele. Kõik liikmesriigid on hääleõiguslikud TIR-konventsiooni osalised.

TIR-konventsiooni muudatused võetakse vastu kohalolevate ja hääletavate osaliste kahekolmandikulise häälteenamusega. Otsuse tegemiseks peab kohal olema vähemalt üks kolmandik osalisriikidest.

2.3. Halduskomitee kavandatav akt

Oma 73. koosolekul 2020. aasta oktoobris peaks halduskomitee tegema otsuse TIR-märkmike alusel toimuva rahvusvahelise kaubaveo tollikonventsiooni muutmise ettepanekute vastuvõtmise kohta (edaspidi „kavandatav õigusakt“).

Kavandatava õigusakti eesmärk on:

teha pädevatele asutustele kohustuslikuks kasutada paberkandjal loa tüüpvormi asemel elektroonilist rahvusvahelist TIR-andmebaasi (ITDB), et edastada TIR-juhatusele teavet TIR-märkmiku kasutamise loa andmise või selle kehtetuks tunnistamise kohta;

muuta kohustuslikuks TIR-veoetappide korraldamiseks heakskiidetud tolliasutuste nimekirja avaldamine ITDBs;

lubada konventsiooniosalistel anda kooskõlas siseriiklike õigusaktidega nõuetekohaselt volitatud isikutele konventsiooni sätete kohaldamiseks ulatuslikumaid soodustusi;

¹ TIR – Transports Internationaux Routiers ehk rahvusvaheline maanteedtransport.

² Nõukogu 25. juuli 1978. aasta määrus (EMÜ) nr 2112/78, millega kiidetakse heaks 14. novembri 1975. aasta Genfi tollikonventsioon TIR-märkmike alusel toimuva rahvusvahelise kaubaveo kohta (TIR-konventsioon) (EÜT L 252, lk 1).

täpsustada TIR-konventsiooni teksti ettenähtud teekonna kasutamise kohta tolliliidus ja ajakohastada maksimaalset garantii summat alkoholi/tubaka TIR-märkmiku puhul.

Vastavalt TIR-konventsiooni artiklitele 59 ja 60 muutub kavandatud õigusakt osaliste jaoks siduvaks.

Artiklis 59 käsitletakse TIR-konventsiooni põhiosas tehtavaid muudatusi ja selles on sätestatud järgmine: „Kõik muudatusettepanekud, välja arvatud artiklis 60 ettenähtud ettepanekud, millest on teatatud vastavalt eelmisele lõikele, jõustuvad kõikide konventsiooniosaliste suhtes kolm kuud pärast muudatusettepanekust teatamisele järgnenud 12-kuulise tähtaja lõppu, kui selle aja jooksul ei ole ükski konventsiooniosaline riik edastanud ÜRO peasekretärile muudatusettepaneku suhtes vastuväiteid. Kui muudatusettepaneku suhtes on edastatud vastuväide vastavalt käesoleva artikli lõikele 3, siis ei loeta muudatusettepanekut vastuvõetuks ja sellel ei ole õiguslikku jõudu.“

Artiklis 60 käsitletakse TIR-konventsiooni lisades tehtavaid muudatusi ja selles on sätestatud järgmine: „Mis tahes vastavalt artikli 59 lõigetele 1 ja 2 läbivaadatud lisade 1–10 muudatusettepanek jõustub kuupäeval, mille määrab halduskomitee selle vastuvõtmise kuupäeval, kui kõnealuse halduskomitee poolt samal päeval määratud varasemaks kuupäevaks ei ole üks viiendik või viis konventsiooniosalist riiki, sõltuvalt sellest, kumb arv on väiksem, esitanud ÜRO peasekretärile muudatusettepaneku suhtes oma vastuväidet. Halduskomitee määrab käesolevas lõikes osutatud kuupäevad kohal olnud ja hääletanud liikmete kahe kolmandiku häälteenamusega.“

3. LIIDU NIMEL VÕETAV SEISUKOHT

Kõnealuse muudatuste paketiga edendatakse TIR-konventsiooni ajakohastamist, mis on juba tugevalt seotud tulevase rahvusvahelise e-TIR-süsteemi õigusraamistiku ajaloolise vastuvõtmisega halduskomitee 72. istungil 2020. aasta veebruaris. Samuti täpsustatakse selles TIR-konventsiooni teksti tehnilisi aspekte.

Esiteks lihtsustavad TIR-konventsiooni osalised TIR-märkmiku tulevase digiteerimise tingimusi ja suurendavad TIR-andmete usaldusväärsust, kehtestades ITDB-rakenduse kohustusliku kasutamise TIR-märkmike volitatud valdajate andmete edastamiseks TIR-juhatusele ning luues usaldusväärse rahvusvahelise veebipõhise andmebaasi TIR-süsteemi kasutavatest tolliasutustest.

Selle eesmärgi saavutamiseks muudetakse artiklit 38, sellega seotud selgitavaid märkusi ja 9. lisa, et kohustada garantiühinguid edastama TIR-juhatusele viivitamata kõik TIR-protseduuri kasutamiseks volitatud isikute andmed. Lisaks täpsustatakse artikli 45 uues selgitavas märkuses, et TIR-veoetapi korraldamiseks heakskiidetud lähtetolliasutuste, vahetolliasutuste ja sihttolliasutuste loetelu tuleb avaldada elektroonilises rakenduses (ITDB), mille üle teostab järelevalvet TIR-juhatuse.

Liit juba kasutab ITDBd ja toetab selle kohustuslikku kasutamist kõigi konventsiooniosaliste poolt, sest see aitab kooskõlas liidu tollipoliitikaga saavutada TIR-protseduuri ulatuslikuma arvutistamise üldist eesmärki, hõlbustades veelgi enam reaalses toimuvat elektroonilist andmevahetust konventsiooniosaliste, ühingute ja rahvusvaheliste organisatsioonide vahel.

Teiseks, lisades 6. lisse uue selgitava märkuse artikli 49 kohta, saavad konventsiooniosalised vabatahtlikult kehtestada konventsiooni sätete kohaldamiseks suuremaid soodustusi.

Need soodustused antakse üksnes juhul, kui need hõlmavad TIR-protseduuri nõuetekohast läbiviimist tagavate tehnoloogiate rakendamist, selgeid juhiseid volitatud isikutele selliste eriülesannete täitmiseks, mis TIR-konventsiooni kohaselt on tavaliselt usaldatud tollile, ning arvestuse pidamise süsteemi kasutamist, mis võimaldab tollil teostada tollikontrolli ja protseduuri järelevalvet.

Liit toetab konventsiooniosaliste uut võimalust pakkuda TIR-märkmiku valdajatele suuremaid soodustusi, et säilitada ettevõtjate huvi.

Artikli 20 muudatusi ja artikli 8 selgitavat märkust võib pidada tehnilisteks, kuna need selgitavad vastavalt ettenähtud marsruudi kasutamist tolliliidus ja ajakohastavad maksimaalset summat tubaka/alkoholi TIR-märkmiku kohta, mida võib garantiühingult nõuda.

Konsultatsioonid kavandatavate muudatuste üle toimusid liikmesriikidega TIRi tolliekspertide grupis (Genfi kooskõlastamine). ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni (UNECE) veondusalaste tolliküsimuste töörühma istungjärgude ajal toimusid täiendavad konsultatsioonid.

Sisemine kooskõlastamine ja TIRi tolliekspertide rühma raames liikmesriikidega peetud ühised arutelud näitasid selgelt suurt toetust muudatusettepanekutele. Euroopa andmekaitseinspektoriga konsulteerimiseks saadeti talle 23. märtsil 2020 kiri, millele ta hoolimata meeldetuletusest ei olnud 11. juuniks 2020 vastanud.

4. ÕIGUSLIK ALUS

4.1. Menetlusõiguslik alus

4.1.1. Põhimõtted

Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 218 lõikes 9 on sätestatud, et „[n]õukogu võtab komisjoni [...] ettepaneku põhjal vastu otsuse, millega [...] kehtestatakse lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, välja arvatud õigusaktid, millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku.“

Mõiste „õigusliku toimega aktid“ hõlmab akte, millel on õiguslik toime asjaomase organi suhtes kehtiva rahvusvahelise õiguse normide alusel. Siia hulka kuuluvad ka sellised õiguslikud vahendid, mis ei ole rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvad, kuid mis „võivad mõjutada otsustavalt liidu seadusandja vastu võetud õigusaktide sisu“³.

4.1.2. Kohaldamine käesoleval juhtumil

Halduskomitee on lepinguga, st TIR-märkmike alusel toimuva rahvusvahelise kaubaveo tollikonventsiooniga ettenähtud organ.

Akt, mille halduskomitee peab vastu võtma, on õigusliku toimega akt. Kavandatav akt on rahvusvahelise õiguse alusel siduv kooskõlas TIR-märkmike alusel toimuva rahvusvahelise kaubaveo tollikonventsiooni artiklitega 59 ja 60.

Kavandatud akt ei täienda ega muuda lepingu institutsioonilist raamistikku.

Seega on kavandatud otsuse menetlusõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 9.

³ Euroopa Kohtu 7. oktoobri 2014. aasta otsus kohtuasjas Saksamaa vs. nõukogu, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punktid 61–64.

4.2. Materiaalõiguslik alus

4.2.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohase otsuse materiaalõiguslik alus sõltub eelkõige selle kavandatava akti eesmärgist ja sisust, mille kohta liidu nimel seisukoht võetakse. Kui kavandatava aktiga taotletakse kahte eesmärki või reguleeritakse kahte valdkonda ning üht neist võib pidada peamiseks või ülekaalukaks, samas kui teine on kõrvalise tähtsusega, peab ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohasel otsusel olema üksainus materiaalõiguslik alus, st peamise või ülekaaluka eesmärgi või valdkonna tõttu nõutav õiguslik alus.

4.2.2. Kohaldamine käesoleval juhtumil

Kavandatava akti peamine eesmärk ja sisu on seotud ühise kaubanduspoliitikaga.

Seepärast on esildatud otsuse materiaalõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 207 lõike 4 esimene lõik.

4.3. Järeldus

Esildatud otsuse õiguslik alus peaks olema ELi toimimise lepingu artikli 207 lõike 4 esimene lõik koostoimes artikli 218 lõikega 9.

5. KAVANDATAVA AKTI AVALDAMINE

Kuna halduskomitee aktiga muudetakse TIR-märkmike alusel toimuva rahvusvahelise kaubaveo tollikonventsiooni ja selle lisasid, on asjakohane see pärast vastuvõtmist avaldada *Euroopa Liidu Teatajas*.

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel TIR-märkmike alusel toimuva rahvusvahelise kaubaveo tollikonventsiooni halduskomitees seoses konventsiooni muutmise ettepanekuga

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 207 lõike 4 esimest lõiku koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) TIR-märkmike alusel toimuva rahvusvahelise kaubaveo tollikonventsioon (edaspidi „TIR-konventsioon“) sõlmiti 14. novembril 1975. aastal ja kiideti Euroopa Majandusühenduse nimel heaks nõukogu määrusega (EMÜ) nr 2112/78⁴ ning see jõustus ühenduses 20. juunil 1983⁵.
- (2) TIR-konventsiooni konsolideeritud versioon avaldati nõukogu otsuse 2009/477/EÜ lisana, mille kohaselt komisjon avaldab TIR-konventsiooni edasised muudatused *Euroopa Liidu Teatajas*, märkides ära nende jõustumise kuupäeva.
- (3) TIR-konventsiooni artiklite 59 ja 60 kohaselt võib TIR-konventsiooni halduskomitee (edaspidi „halduskomitee“) võtta vastu TIR-konventsiooni ja selle lisade muudatused kohalolevate ja hääletavate konventsiooniosaliste kahekolmandikulise häälteenamusega.
- (4) Halduskomitee kavatseb 15. oktoobril 2020 toimuval 73. istungil vastu võtta mitu TIR-konventsiooni ja selle lisade muudatust.
- (5) On asjakohane määrata kindlaks liidu nimel halduskomitees võetav seisukoht, kuna muudatused on liidu jaoks siduvad.
- (6) TIR-režiimi ajakohastamise kiirendamiseks on vaja kehtestada kohustuslik elektrooniline andmete edastamine pädevate asutuste poolt TIR-juhatusele TIR-märkmiku valdajate lubade ja nende tühistamise kohta ning luua TIR-vedusid aktsepteerivate tolliasutuste usaldusväärne rahvusvaheline veebipõhine andmebaas, muutes TIR-konventsiooni artiklit 38 ja 9. lisa ning lisades TIR-konventsiooni artiklile 45 uue selgitava märkuse.
- (7) Selleks et suurendada TIR-konventsiooni atraktiivsust nii ettevõtjate kui ka tolliasutuste jaoks, on vaja anda konventsiooniosalistele võimalus võimaldada nõuetekohaselt volitatud isikutele suuremaid soodustusi TIR-konventsiooni sätete kohaldamisel, lisades TIR-konventsiooni artiklile 49 uue selgitava märkuse.

⁴ Nõukogu 25. juuli 1978. aasta määrus (EMÜ) nr 2112/78, millega kiidetakse heaks 14. novembri 1975. aasta Genfi tollikonventsioon TIR-märkmike alusel toimuva rahvusvahelise kaubaveo kohta (TIR-konventsioon) (EÜT L 252, 14.9.1978, lk 1).

⁵ EÜT L 31, 2.2.1983, lk 13.

- (8) TIR-konventsiooni sätete selgitamiseks on vaja täpsustada ettenähtud marsruudi kasutamist tolliliitudes, muutes TIR-konventsiooni artiklit 20, ning suurendada soovituslikku maksimumsummat, mida võib nõuda garantiühingutelt alkoholi ja tubakat käsitlevate TIR-märkmike puhul, muutes TIR-konventsiooni artikli 8 selgitavat märkust.
- (9) Liidu nimel halduskomitees võetav seisukoht peaks seepärast põhinema käesolevale otsusele lisatud kavandatavatel muudatusettepanekutel. See ei piira võimalust, et muudatusettepanekutes tehakse väheolulisi muudatusi, milles liidu esindajad võivad TIR-konventsiooni halduskomitees kokku leppida ilma nõukogu täiendava otsuseta.
- (10) Liidu seisukoha peaks esitama komisjon. Liidu liikmesriigid peaksid väljendama liidu seisukohta TIR-konventsiooni halduskomitees toimuval ametlikul hääletusel, tegutsedes ühiselt liidu huvides,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Euroopa Liidu nimel TIR-märkmike alusel toimuva rahvusvahelise kaubaveo tollikonventsiooni (TIR-konventsiooni) halduskomitee 73. või järgnevatel istungitel võetav seisukoht põhineb käesolevale otsusele lisatud kavandatavatel muudatusettepanekutel.

Artikkel 2

Artiklis 1 osutatud seisukoha esitab komisjon. Liidu liikmesriigid väljendavad liidu seisukohta TIR-konventsiooni halduskomitees toimuval ametlikul hääletusel, tegutsedes ühiselt liidu huvides.

Artikkel 3

Käesolev otsus on adresseeritud liikmesriikidele ja komisjonile.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*